

Stichting Het Kronendak Jaarverslag 2006

1. Bestuur en adviseurs

De bestuurssamenstelling in 2006 was als volgt (tussen haakjes het jaar van aftreden):

Voorzitter:	Prof.Dr.Ir. R.A.A. Oldeman, em. hoogleraar Wageningen Univ. (2007).
Vice-voorzitter:	Dr.Ir. P.C. Romeijn, directeur Treemail te Heelsum (2010).
Vice-voorzitter:	Prof.Dr.Ir. A.F. van der Wal, oud hoogleraar Wageningen Univ. (2011)
Penningmeester:	Ir. P. Hulsebosch, adviseur Hyperion (2008).
Secretaris:	Dr. Ir. L. Kuiper, senior consultant Probos, Wageningen (juni 2006) vanaf september 2006 Ir. Ing. R.B. Buiting.

2. Adviseurs

Algemeen Adviseur:	Prof.Dr. C.W.P.M. Blom, Rector Magnificus Radboud Universiteit.
Algemeen Adviseur:	Ir. E. Kuiler-IJzerman, mededirecteur 'De Ommuurde Tuin' te Renkum
Algemeen Adviseur:	Mr. R.G. Fierst van Wijnandsbergen, oud-notaris te Wageningen.
Wetenschapsadviseur:	Prof.Dr. A.M. Cleef, universitair hoofddocent UvA. buitengewoon hoogleraar Wageningen Universiteit.
Wetenschapsadviseur:	Mevr.Ir. A. Visscher, NASA-onderzoeker, Gainesville University
Juridisch Adviseur:	Mr. P.J. Verschoof, oud-kantonrechter te Wageningen

3. Bestuursvergaderingen en wijzigingen

In 2006 werden vijf bestuursvergaderingen belegd (141 t/m 145) en één jaarvergadering die bijgewoond werd door alle bestuursleden, twee adviseurs en de Ruinen-hoogleraar Prof. Wolf.

In juni 2006 noodzaakte een verandering van werkkring de secretaris, Dr. L. Kuiper, om af te treden. Het interim werd van juni tot september waargenomen door Vice-voorzitter Prof. Van der Wal. Op 6 september had het bestuur de vreugde de nieuwe secretaris, Ir. R.B. Buiting, als bestuurslid te verwelkomen.

4. Beleid en strategie

De stichting ontving in 2006 wederom onmisbare en gewaardeerde steun van derden aan haar projecten. Helaas zijn deze bijdragen wat gekrompen, hetgeen fondsenwerving naar een nog hogere trap van prioriteit heeft geschoven.

De bijzondere Mej. Dr. Jakoba Ruinen-leerstoel ging in 2006 in zijn nieuwe opzet van start, met ondersteunende personen (Dr. Romeijn en Dr. Vester) voor de hoogleraar Prof. Wolf. De lijst van wetenschappelijke publicaties, waarvan er dit jaar 11 op 15 voor rekening kwamen van de leerstoel, toont de voortgaande positieve resultaten uit dit project.

Op internationaal vlak ging het contact met de Jungle Lodge Amazonat nabij Manaüs (Brazilië) in 2006 voort (www.amazonat.org). Mevrouw Anne Gély uit Montpellier, die medio december 2005 met steun van de stichting naar Amazonat was vertrokken om advies te geven over een kronendakpad ("canopy walkways") leverde in 2006 haar rapport af. Verder

werkten op basis van co-financiering door de stichting en de lodge Martijn Weterings en mevrouw Suzanne Weterings-Schonck twee maanden aan een gids voor de toeristen, waarin veel voorkomende planten en dieren worden gepresenteerd, en het belang van het kronendak ook aan de orde komt.

Dr. Romeijn en Prof. Jan Wolf hebben in 2006 de contacten met het Eden Project (Cornwall, UK) warm gehouden. Na verscheidene reizen lijken de mogelijkheden voor een gezamenlijk project voor een epifytenplantage in "het tropische bosgebied" van de grote koepels steeds harder te worden.

Prof. Wolf stak opnieuw veel energie in de acquisitie van nieuwe projecten. Bij de EU werd wederom geen succes geboekt, hoewel het project, dat een jaar eerder op een haar na werd gesubsidieerd, op Brussel's verzoek was bijgewerkt en opnieuw ingediend. EU-financiering is, zoals reeds lang bekend, een loterij.

Prof. Wolf heeft van 18-21 juli 2006 deelgenomen aan een congres van de Association for Tropical Biology and Conservation, te Kunming, China, waar hij drie lezingen heeft gepresenteerd (zie Bijlage 1: publicaties).

Internationale subsidie (GEF) van projecten van het Global Canopy Programme (GCP) bleef in 2006 wederom uit.

De door onze vice-voorzitter Dr. Romeijn op internet geplaatste teksten bleven ook in 2006 veel bezoekers trekken. Er werd wederom honderden malen tekst "gedownload". De website wordt goed bijgehouden met recente informatie en publicaties: www.treemail.nl/kronendak. Een illustratie van de reikwijdte van de website was de begeleiding van middelbare school-leerling Janel Larooy door Dr. Romeijn bij een werkstuk over tropische regenwouden. Deze leerling had zijn weg via de Kronendak-website en Treemail gevonden.

5. Overige projecten

De stichting heeft financiële bijgedragen aan de drukkosten van het proefschrift van Dr. A.M. Cascante Marín (UVA) over epifytische Bromeliaceae in premontane Costaricaanse bossen.

De promotie van Dr. Karliene Janmaat in 2006, aan de Britse Universiteit van St Andrews, op een dissertatie over de strategieën van Mangabey apen voor het vinden en gebruiken van vruchten betekende voor de stichting de fraaie oogst van een serie subsidies aan deze onderzoekster sinds een kleine tien jaar. Achtervolgd door pech – bij voorbeeld burgeroorlog in Ivoorkust – heeft zij deze mijlpaal door grote volharding bereikt.

Eind 2006 werd voor speciale relaties van de stichting in zeer kleine oplage een Kronendak-agenda 2007 geproduceerd en aangeboden. Dit exclusieve geschenk oogstte waardering.

6. Publicaties

In 2006 zijn de volgende publicaties door (mede) ondersteuning van de Stichting tot stand gekomen:

107. Weterings-Schonck S.M.; Weterings, M.J.A; 2006.
Amazonat jungle lodge: Visitors booklet. 92pp.
Document in '.pdf' format (Note: size is 21 Mb).
106. Janmaat, Karline R.L.; July 2006.

- Fruits of enlightenment: Fruit localisation strategies in wild mangabey monkeys.
PhD Dissertation for the University of St Andrews. 266pp.
Document in '.pdf' format (Note: size is 3.2 Mb).
105. Janmaat, Karline R.L.; Byrne, Richard W.; Zuberbühler, Klaus; 2006.
Primates take weather into account when searching for fruits. *Current Biology* 16:
1232–1237, June 20, 2006.
 104. Janmaat, Karline R.L.; Byrne, Richard W.; Zuberbühler, Klaus; 2006.
Evidence for a spatial memory of fruiting states of rainforest trees in wild mangabeys.
Animal Behaviour, 2006, 72:797-807.
 103. Cascante-Marín, Alfredo; J. Gerard B. Oostermeijer; Jan H.D. Wolf; J.C.M. den Nijs;
Oscar Sanahuja & Alejandro Durán-Apuy. 2006.
Epiphytic bromeliad communities in secondary and mature forest in a tropical
premontane area. *Basic and Applied Ecology* 7:520-532.
 102. Pickens, K.A.; J. Wolf; J.M. Affolter & H.Y. Wetzstein. 2006.
Adventitious bud development and regeneration in *Tillandsia eizii*. *In vitro cellular &
developmental biology-plant*. 42:348-353.
 101. Benavides, Ana-Maria; Jan H.D. Wolf & Joost F. Duivenvoorden. 2006.
Recovery and succession of epiphytes in upper Amazonian fallows. *Journal of Tropical
Ecology* 22:705-717.
 100. Alfredo Cascante-Marín; Maaïke de Jong; Ethan D. Borg; J. Gerard B. Oostermeijer; Jan
H. D. Wolf & Joannes C. M. den Nijs. 2006.
Reproductive strategies and colonizing ability of two sympatric epiphytic bromeliads
in a tropical premontane area. *International Journal of Plant Sciences* 167(6):1187-
1195.
 99. Wolf, Jan H.D.; Paul Romeijn & Hans F.M. Vester. 2006.
Toward the sustainable use of canopy biodiversity for forest conservation and poverty
reduction - lessons learned from Chiapas, Mexico. *Proceedings to the annual meeting
of the Association for Tropical Biology and Conservation, Kunming, China*. Page 83.
 98. Wolf, Jan H.D. 2006.
Remnant large 'rescue' trees enhance epiphyte resilience to anthropogenic
disturbance of pine-oak forests in the Highlands of Chiapas, Mexico. *Proceedings The
Annual Meeting of the Association for Tropical Biology and Conservation, Kunming,
China*. Page 135.
 97. Gély, A.; 2006.
Amazonat Jungle Lodge report. Internal publication, 10pp.
 96. Cascante-Marín, Alfredo; Jan H.D. Wolf; J. Gerard B. Oostermeijer; Hans den Nijs. 2006.
The influence of seed-dispersal on the composition of epiphyte plant communities.
*Proceedings The Annual Meeting of the Association for Tropical Biology and
Conservation, Kunming, China*. Page 137.
 95. Cascante Marín, Alfredo; Jan Wolf; Gerard Oostermeijer; Hans den Nijs. 2006.
Estructura genética de bromelias epífitas en parches sucesionales de habitat
fragmentados en bosques tropicales premontanos. *Proceedings Congreso Mexicana
de Ecología 2006, Morelia, Mexico*.
 94. Jaarverslag 2005. Stichting het Kronendak.
Document in '.pdf' format (Note: size is 50 kb).
 93. Cascante Marín, Alfredo M.; March 16, 2006.
Establishment, reproduction and genetics of epiphytic bromeliad communities during
premontane forest succession in Costa Rica. PhD Dissertation for the University of
Amsterdam. 192pp.
Document in '.pdf' format (Note: size is 5.5 Mb).
 92. Wolf, J.H.D.; Flamenco-S., A.; 2006.

Vascular epiphytes and their potential as a conservation tool in pine-oak forests of Chiapas, Mexico. Ecological studies, Vol. 185, M. Kapelle (Ed.) Ecology and conservation of Neotropical montane oak forests, Springer Verlag, Berlin Heidelberg.

Zie www.treemail.nl/kronendak voor een complete lijst van ondersteunde publicaties vanaf 1989.

7. Samenwerking

De samenwerking met de Universiteit van Amsterdam draagt, via de bijzondere Mej. Dr. Jakoba Ruinen-leerstoel in de Fylosfeerwetenschappen, nog steeds significant bij aan de potentiële intensivering van onderzoek naar het kronendak en universitair onderwijs op dit gebied te ontwikkelen.

De samenwerking met de Amazonat lodge is hierboven reeds behandeld.

Zonder deze bij name te noemen wordt hier dankbaar de vruchtbare samenwerking met en concrete steun van een aantal particulieren en organisaties gememoreerd, die bijdroegen aan uitvoering en voorbereiding van projecten en aan de financiering van de bijzondere leerstoel.

8. Mej. Dr. Jakoba Ruinenleerstoel

Prof. Wolf, bijzonder hoogleraar van onze stichting op de Mej. dr. Jakoba Ruinenleerstoel in de Fylosfeerwetenschappen (Universiteit van Amsterdam, IBED) ontplooide in 2005 een indrukwekkende activiteit. Een overzicht van de activiteiten van prof. Wolf is als bijlage 1 bijgevoegd.

Gedaan te Wageningen, 18 mei 2007, Ir. Ing. R.B. Buiting, secretaris

Bijlage 1: JAARVERSLAG 2006 MEJ. DR. JAKOBA RUINEN-LEERSTOEL GRENSVLAKECOLOGIE

1. ANALYSE

Het jaar 2006 is een succesvol jaar geweest met als hoogtepunt de promotie van Dr. Alfredo Cascante. Daarnaast zijn twee nieuwe promotieonderzoeken ingezet naar de dynamiek van plantengezelschappen in het kronendak en de invloed van klimaatsverandering. Belangrijk hierbij is dat de benodigde fondsen hiervoor voorhanden zijn (Taiwan) of vermoedelijke zullen worden toegekend (Europese Commissie, Alban-beurs). Deze onderzoeken vormen een verbreding van het aandachtsveld van de leerstoel zowel in geografische (Taiwan) zin als inhoudelijk.

Traditiegetrouw zijn er ook in 2006 weer veel publicaties afgeleverd, 10 in totaal. Publicaties zijn een belangrijke vorm van PR en de naamsbekendheid van de leerstoel is in 2006 wederom sterk toegenomen. Dit is o.a. af te leiden uit een sterke stijging van het aantal verzoeken om manuscripten en projectvoorstellen te beoordelen, vragen van studenten wereldwijd en uitnodigingen voor reizen en lezingen (o.a. India, China en Mozambique). Ook is de leerstoelhouder gevraagd naar zijn bereidheid om een keynote lecture te houden op de aanstaande International Canopy Conference in Bangalore, India.

Op het gebied van het onderwijs is met bijdragen van Romeijn en Vester het aandeel van de leerstoel aan het bacheloronderwijs aan de UvA versterkt. De leerstoel is tevens initiatiefnemer van een nieuw op te zetten MSc "advanced course" Tropical Ecology, inclusief twee weken veldwerk in de Yucatan.

Een voortdurende bron van zorg blijft het onvermogen van de leerstoel om externe fondsen aan te trekken ter aanvullende ondersteuning van de leerstoel(houder). Wederom werd een bij de Europese Commissie ingediend ontwikkelingsproject afgewezen, ondanks een goede externe beoordeling. De strategie om een grote slag te slaan met een miljoenenproject werkt duidelijk niet. Deze strategie was mede ingegeven door de aantrekkelijke mogelijkheid om bij een EC project ook de salarissen van de leerstoelgroep te kunnen begroten, ter aanvulling op de SHK subsidie. Volgens een vaste medewerker van de Europese Commissie (EuropeAid) in Mozambique is een krachtige lobby in Brussel gewenst, zo niet vereist, is om daar een projectvoorstel binnen te halen. De leerstoel en de Universiteit van Amsterdam beschikken niet over lobbyisten in Brussel.

In 2007 zal afstand worden genomen van de 'grote klap' strategie. Op inhoud zal er weinig gaan veranderen omdat de overtuiging bestaat dat het mogelijk moet zijn om een project gefinancierd te krijgen over het duurzaam gebruik van de biodiversiteit in het kronendak ten behoeve van de plaatselijke bevolking en natuurbescherming. Een dergelijk project sluit immers naadloos op de doelstellingen van de Convention on Biological Diversity in Rio de Janeiro. Een betere strategie lijkt echter om het omvangrijke EC project te splitsen in kleinere deelprojecten. Een kleiner project kan (tegelijktijd) aan veel meer natuurbeschermingsorganisaties, stichtingen en bedrijven worden aangeboden, waarmee de slagingskans groter lijkt. In 2007 zal deze 'kruimel' strategie worden getest met een €130,000.00 Canopy Farming project in Chiapas, Mexico.

Nadeel van de 'kruimel' strategie is dat salarissen in Nederland niet begroot kunnen worden om de kosten laag te houden. Veel organisaties sluiten bovendien salarissen in een ontwikkeld land uit. Voor extra inkomsten buiten het subsidie blijft de hoop gevestigd op consultaties in het "Whole Forest Observatories" project, vanuit het Global Canopy Programme. In 2006 zijn de banden met GCP sterk aangehaald en het staat nu vast dat de leerstoelhouder een coördinerende rol binnen het WFO project zal vervullen. Dit project is

niet afgeblazen, maar vanwege een reorganisatie bij de Global Environmental Facility (GEF) tijdelijk in de ijskast gezet.

De toevoeging van Romeijn en Vester aan de leerstoel hebben de mogelijkheden tot verbreding van het aandachtsveld verruimd, en het streven is dat deze verbreding ook extra financiële middelen zal opleveren. Er worden goede banden onderhouden met commerciële instellingen zoals Corn. Bak B.V. en Amazonat en met organisaties zonder winstoogmerk zoals het Eden Project. Projecten die goed aansluiten bij de belangen van deze organisaties kunnen mogelijk op toekomstige financiële steun rekenen. De leerstoel staat open voor een verdere samenwerking met deze organisaties.

Een verdere verbreding van het aandachtsveld is de aandacht voor economische- en sociale aspecten bij het duurzaam oogsten van kronendakproducten. Binnen de leerstoel bestaat daartoe niet de benodigde expertise. Daarom is contact gezocht met Prof. Lucas Reijnders van het facultaire Expertisecentrum Duurzame Ontwikkeling (ECDO). Wolf heeft daar zijn activiteiten in de tropen toegelicht. ECDO heeft veel belangstelling getoond voor een nauwe samenwerking met de leerstoel via colleges, uitwisseling van studenten en het ontwikkelen van gezamenlijke ontwikkelingsprojecten.

2. ACTIVITEITEN VAN DE LEERSTOELGROEP

Het doel van voornoemde subsidie Gensvlakeecologie is om wetenschappelijke kennis te vergaren (1), te onderwijzen (2), te verspreiden (3) en toe te passen (4) op tropische ecosystemen, vooral van die in het kronendak. Om dit doel te bereiken zijn de volgende acties ondernomen, gerangschikt per onderdeel.

2.1 Vergaren van wetenschappelijke kennis

In 2006 is er duidelijke voortgang geboekt aan vier onderzoeksprojecten (A1-A4).

A1. Promotieonderzoek Ana Maria Benavides "Succession in epiphyte communities in upper Amazonia"

In augustus 2006 heeft Wolf Colombia bezocht voor overleg met mej. Ana Maria Benavides MSc betreffende een promotieonderzoek aan de successie van epifyten in het Colombiaanse Amazonegebied. Mej. Benavides had een voorkeur voor dit soort van onderzoek boven het in de subsidieaanvraag vermelde ecofysiologische isotopen onderzoek. In december 2006 is voor haar een 3-jarige Alban beurs aangevraagd bij de Europese Commissie.

A2. Promotieonderzoek Rebecca Hsu over "The impact of global climate change on epiphyte communities in Taiwan"

Dit onderzoek is in het najaar van 2006 van start gegaan met veldwerk van mej. Hsu in Taiwan. Het onderzoek wordt begeleid vanuit de Universiteit van Amsterdam en de Universiteit Leiden.

Promotores: Jan Wolf (IBED-UvA) en Geert de Snoo (CML-UL)

Co-promotores: Gerard Oostermeijer (IBED-UvA) en Wil Tamis (CML-UL)

A3. Onderzoek van Mr. Juan Lobo aan "Conservation status, life history, and restoration potential of the rare and endangered Magnolia wolfii (Lozano-C) Govaerts"

Dit onderzoek is in 2006 van start gegaan en wordt financieel ondersteund door de Magnolia Society (2000 \$ US) en PRO-ECOANDES (500 \$US).

A4. Onderzoek van Diego Helguera en Eliana Martínez P., studenten van de Universidad Nacional te Bogota, aan epifytische vegetaties in het *Bosque Macanal* reservaat, Colombia

De bossen in Macanal worden gedomineerd door eiken. Een inventarisatie van de epifyten volgens de methode van Wolf (in *Forest, Ecology and Management*, 2005) zal een vergelijking met de epifytische vegetaties op eiken in Mexico mogelijk maken. Het doel is om methodologisch paper te publiceren met een hoge impact.

2. Onderwijs

Op 16 maart 2006 heeft Dr. Alfredo Cascante zijn proefschrift over Establishment, Reproduction and Genetics of Epiphytic Bromeliad Communities during Premontane Forest Succession in Costa Rica met success verdedigd (promotores: Van Tienderen en Wolf).

- Twee nieuwe promotieonderzoeken zijn geïnitieerd (zie hierboven)
- De leerstoel heeft onderwijs verzorgd in twee IBED BSc cursussen en een Caput College gegeven aan de WUR.
- Cursus Tropische Ecologie (IB 313).
- Wolf: 6 uur college + rondleiding Hortus Botanicus, Amsterdam
- Vester: 2 uur college.
- Cursus Natuurbeheer en Biodiversiteit (IB 303)
- Wolf: 4 uur college + begeleiding studentenpresentatie a.h.v. literatuuronderzoek.
- Romeijn: begeleiding studentenpresentatie a.h.v. literatuuronderzoek.
- Capita Selecta Resource Ecology aan de WUR over Tropical Andean Ecosystems - Diversity, diagnosis, land use and conservation.
- Twee caput colleges Wolf (6 November 2006) over Epiphyte Diversity and Ecology.

Daarnaast is er uitvoerig overleg geweest over de toekomstige inbreng van de leerstoel in het onderwijs aan de UvA. De BSc cursus Tropische Ecologie wordt geherstructureerd en het aantal uren onderwijs van de leerstoel zal worden uitgebreid.

De leerstoel is tevens initiatiefnemer van een nieuw op te zetten MSc "advanced course" Tropical Ecology. Dit wordt een internationale cursus van 6-8 weken die verplicht zal zijn voor IBED studenten die een stage in de tropen willen gaan doen. In de laatste twee wordt een bezoek gebracht aan de Yucatan, Mexico, waar in nauwe samenwerking met ECOSUR, het onderzoeksinstituut van Vester, een veldcursus zal worden verzorgd. Op de lange termijn zal het contact tussen IBED en ECOSUR hopelijk leiden tot een gezamenlijke MSc opleiding. Een tevens in ontwikkeling zijnde samenwerking tussen IBED en een universiteit in Medellin, Colombia, zal hiervoor model staan.

3 Verspreiding van wetenschappelijke kennis

3.1 Publicaties 2006

In 2006 zijn de volgende wetenschappelijke publicaties verschenen:

Wolf, Jan H.D. and A. Flamenco-S. (2006). Vascular epiphytes and their potential as a conservation tool in pine-oak forests of Chiapas, Mexico. In: *Ecology and conservation of neotropical montane oak forests* (Kappelle M, ed): Ecological Series (Vol. 185). Pp. 375-391. Springer-Verlag Berlin Heidelberg

Cascante-Marín, Alfredo, Jan H.D. Wolf, J. Gerard B. Oostermeijer, J.C.M. den Nijs, Oscar Sanahuja & Alejandro Durán-Apuy (2006) Epiphytic bromeliad communities in secondary and mature forest in a tropical premontane area. *Basic and Applied Ecology* 7:520-532.

Pickens, K.A., Wolf, J., Affolter, J.M., & Wetzstein, H.Y. 2006. Adventitious bud development and regeneration in *Tillandsia eizii*. *In vitro cellular & developmental biology-plant*. 42:348-353.

Benavides, Ana-Maria, Jan H.D. Wolf & Joost F. Duivenvoorden. 2006. Recovery and succession of epiphytes in upper Amazonian fallows. *Journal of Tropical Ecology* 22:705-717.

Wolf, Jan H.D. 2006. Remnant large 'rescue' trees enhance epiphyte resilience to anthropogenic disturbance of pine-oak forests in the Highlands of Chiapas, Mexico. Proceedings The Annual Meeting of the Association for Tropical Biology and Conservation, Kunming, China. Page 135.

Alfredo Cascante-Marín, Maaïke de Jong, Ethan D. Borg, J. Gerard B. Oostermeijer, Jan H. D. Wolf, and Joannes C. M. den Nijs. 2006. Reproductive strategies and colonizing ability of two sympatric epiphytic bromeliads in a tropical premontane area. *International Journal of Plant Sciences* 167(6):1187–1195.

Cascante-Marín, A. (2006) Establishment, reproduction and genetics of epiphytic bromeliad communities in successional premontane forests, Costa Rica. PhD thesis, Universiteit van Amsterdam, Amsterdam.

Jan H.D. Wolf, Paul Romeijn and Hans F.M. Vester. 2006. Toward the sustainable use of canopy biodiversity for forest conservation and poverty reduction - lessons learned from Chiapas, Mexico. Proceedings The Annual Meeting of the Association for Tropical Biology and Conservation, Kunming, China. Page 83.

Alfredo Cascante-Marín, Jan H.D. Wolf, J. Gerard B. Oostermeijer, Hans den Nijs. 2006. The influence of seed-dispersal on the composition of epiphyte plant communities. Proceedings The Annual Meeting of the Association for Tropical Biology and Conservation, Kunming, China. Page 137.

Alfredo Cascante Marín, Jan Wolf, Gerard Oostermeijer, Hans den Nijs. 2006. Estructura genética de bromelias epífitas en parches sucesionales de habitat fragmentados en bosques tropicales premontanos. Proceedings Congreso Mexicana de Ecología 2006, Morelia, Mexico.

Een boek over "Canopy Dynamics" (Vester), maakt goede voortgang.

Toenemende naamsbekendheid leidt tot een sterk toenemend aantal verzoeken van uitgevers van tijdschriften om manuscripten van collega's te beoordelen. Veel moesten er door tijdgebrek worden afgeslagen. In 2006 heeft Wolf manuscripten geëvalueerd voor *Biotropica*, *Selbyana*, *Basic and Applied Ecology*, *Biological Conservation*, *Caldasia*, *Plant Biology*, *Forest Ecology and Management*, *Oecologia* en *Journal of Tropical Ecology*.

3.2 Ontwikkelingssamenwerkingsprojecten

In 2006 zijn twee grote ontwikkelingssamenwerkingsprojecten geëvalueerd:

Maart 2006. Review World Bank GEF project proposal (PDF Block A) on Sacred Orchids of Chiapas: Cultural and Religious Values in Conservation, ingediend door Pronatura-Chiapas.

November 2006. Evaluatie van het European Commission (EuropeAid) Miombo Community land use and Carbon management - N'hambita pilot Project, o.l.v. Prof. John Grace. In November heeft Wolf het N'hambita project in Mozambique bezocht. Het evaluatierapport is op aanvraag beschikbaar.

3.3 Lezingen

Tenslotte heeft Wolf van 18-21 juli 2006 deelgenomen aan een congres van de Association for Tropical Biology and Conservation, te Kunming, China, waar hij drie lezingen heeft gepresenteerd (zie publicaties hierboven).

Vanwege een Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen jubileumjaar kon dit jaar nog geen subsidie worden aangevraagd voor een internationaal wetenschappelijk colloquium in samenwerking met Prof. Hooghiemstra.

Om eenzelfde reden kon de beoogde deelname aan de Rainforest Gathering bij het Eden Project in Cornwall ook niet doorgaan. De bijeenkomst heeft geen doorgang gevonden. Contacten met Eden verlopen verder goed.

3.4 Overige activiteiten

Het ontwikkelen van een model canopy farm in de Yucatán is verschoven naar 2007 vanwege de afwezigheid van Vester in 2006 ter plaatse (sabbatical).

Er is een UvA-webpagina gemaakt over de leerstoel volgens het voorgeschreven formaat van de Faculteit (<https://home.medewerker.uva.nl/j.h.d.wolf>)

Op de IBED-home-page staat een poster over onderzoek aan bromelia's ter illustratie van het onderzoek bij IBED (<http://www.science.uva.nl/ibed/home.cfm>)

Op 26 september 2006 heeft Wolf een lezing gegeven voor de Rotary club IJsselstein "Kunnen epifyten uit de boomtoppen het regenwoud redden?".

4. Toepassing van wetenschappelijke kennis

Een in 2005 bij de Europese Commissie, EuropeAid Program ingediende aanvraag in het kader van het Environment in Developing Countries / Program on Tropical Forests and other Forests in Developing Countries met als titel Canopy farming ornamental bromeliads for forest conservation and community development in Latin America is helaas afgewezen (ondanks goede beoordeling van de reviewers).

Wolf bleef in 2006 sterk betrokken bij het Global Canopy Programme over "Whole Forest Observatories", WFO's. Het WFO project bestaat uit drie fases, PDF-A, PDF-B en "Full Proposal". In 2006 is PDF-A afgerond met het schrijven van een project voorstel voor PDF-B, waarin voorbereidend onderzoek zal worden verricht aan Canopy Farming©. De beoordeling van het PDF-B voorstel heeft evenwel voor onbepaalde tijd vertraging opgelopen vanwege een herstructurering binnen de Global Environmental Facility.

In 2006 heeft Wolf vanuit PDF-A deelgenomen aan twee workshops, in India en China:

I

Datum: 11-14 juni, 2006

Plaats: Bangalore, India

Titel: International workshop on forest canopies and sustainable livelihoods.

Gastheer: Prof K. Bawa, Hoofd Ahoka trust for research in ecology and the environment (ATREE).

Doel: het ontwikkelen van het WFO deelproject over Sustainable use and values of forest canopy biodiversity (SUSCAN). De workshop had als belangrijk neven doel om de persoonlijke kontakten tussen de partners van het WFO project te versterken.

Aanwezig: vertegenwoordigers van alle aan het WFO project deelnemende organisaties uit Brazilië (Instituto Nacional de Pesquisas da Amazonia), Ghana (Council for Scientific & Industrial Research), Madagaskar (Institute for Conservation of the Tropical Environment), India (ATREE) en Maleisië: (Institute for Tropical Biology and Conservation). Daarnaast waren belangstellenden aanwezig uit Nepal (WWF) en China (Chinese Academy of Sciences). Op de workshop heeft Wolf een lezing gegeven over het duurzaam gebruik van de biodiversiteit van het kronendak. Gedurende de workshop heeft Wolf ook een document voorgelegd met richtlijnen voor de praktische invulling van canopy farming©, gebaseerd op de Ecosystem Approach van de Global Convention on Biological Diversity (zie bijlage 1, CBD-Ecosystem Approach and Canopy Farming©). Dit document werd door de afgevaardigden als zeer nuttig ervaren en unaniem aanvaard.

Een ander voorstel van Wolf aangaande het management van het canopy farming© deel (bijlage 2, Canopy farming© management structure) werd eveneens aanvaard. Deze opzet vraagt om een General Coordinator die alle canopy farming© activiteiten in de verschillende landen coördineert. Andrew Mitchell stelde voor dat Wolf de rol van General Coordinator op zich zou nemen. Wolf heeft aangegeven hiervoor gaarne beschikbaar te zijn tegen een passende vergoeding.

Na afloop van de workshop heeft Wolf op uitnodiging van ATREE het Biligiri Rangana Temple Wildlife Sanctuary bezocht waar ATREE een prima uitgerust biologisch station beheert. Het doel was vooral om een indruk te krijgen over mogelijke demonstratie projecten in canopy farming©. Een mogelijkheid is misschien om een boomgaard in te richten voor de kweek van bladvormige korstmossen welke momenteel massaal en ongecontroleerd worden verzameld als specerij en voor de verfindustrie. Er wordt geprobeerd twee MSc studenten te vinden voor een oriënterend onderzoek ter plaatse.

II

Datum: 15-16 juli, 2006

Plaats: Kunming, China

Titel: The international workshop on forest canopy research and sustainable use of forest canopy biodiversity in China.

Gastheer: Professor Chen Jin, Hoofd Xishuangbanna Tropical Botanical Garden.

Doel: Presentatie van het WFO project, vooruitlopend op een mogelijke deelname van China.

Aanwezig: Vertegenwoordigers van de Xishuangbanna Tropical Botanical Garden (XTBG) en de Chinese Academy of Sciences (CAS) zoals Cao Min, Ma Youxin, Liu Wenyao en Zhang Yiping, staf van het GCP, en Roger Kitching, Nigel Stork James, John Grace en Jan Wolf. Vanuit China is er grote belangstelling om deel te nemen aan het WFO project. Geld is daarvoor reeds gereserveerd. Wolf heeft een toelichting gegeven over SUSCAN (zie bijlage 3).

Na afloop van de workshop heeft Wolf de Xishuangbanna Tropical Botanical Garden en een spectaculaire loopbrug in de canopy van een Dipterocarpaceae bos bezocht.

In 2007 zal er in de Yucatán, Mexico, zo mogelijk in de botanische tuin "Dr. Alfredo Barrera Marin", een model Canopy Farm worden opgezet (zie ook onder onderzoek).

Er zijn goede contacten met het Eden-project in Cornwall onderhouden. Helaas is de kweek van bromelia's in de kassen bij Eden uit "Amsterdamse" zaden weinig succesvol geweest. Er zal nu worden geprobeerd om de bromelia's in de IBED-kassen op te kweken. De kiemplantjes zullen in een later stadium in de tropische kas van Eden worden uitgeplant.

Sociale en economische aspecten zijn belangrijk bij de toepassing van wetenschappelijke kennis. Daarom is contact gelegd met het Expertisecentrum Duurzame Ontwikkeling (ECDO), onderdeel van de UvA Faculteit der Natuurwetenschappen, Wiskunde en Informatica. Daar is grote belangstelling voor een verdere samenwerking (Lucas Reijnders, hoogleraar Milieukunde).

Wolf/mei/'07